

Załącznik
do Uchwały Nr XLV.320.2014
Rady Miejskiej w Człuchowie
z dnia 26 lutego 2014 r.

**GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH MIASTA CZŁUCHOWA
NA LATA 2014 - 2020**

Człuchów 2014

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
1. Cel i proces tworzenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Człuchowa.....	5
2. Dane statystyczne dotyczące sytuacji społecznej na terenie Gminy Miejskiej Człuchów.....	9
3. Analiza SWOT.....	21
4. Diagnoza sytuacji społecznej.....	25
5. Identyfikacja podstawowych problemów społecznych w Gminie Miejskiej Człuchów.....	28
6. Cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działania.....	34
7. Zarządzanie realizacją Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	37

WSTĘP

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Człuchowa to dokument, którego celem jest zaplanowanie działań, które przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców naszego miasta poprzez wykreowanie metod sprawnego rozwiązywania problemów społecznych w oparciu o system pomocy społecznej, organizacji pozarządowych i aktywności społecznej mieszkańców miasta.

Rozdział I Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Człuchowa przedstawia cel i proces tworzenia niniejszego dokumentu.

Rozdział II, poprzez przedstawienie danych statystycznych o sytuacji społecznej na terenie Człuchowa, stanowi podstawę do dokonania diagnozy sytuacji społecznej.

Rozdział III przedstawia wyniki analizy SWOT przeprowadzonej podczas spotkania warsztatowego.

Rozdział IV to diagnoza sytuacji społecznej miasta, w której dokonano oceny na podstawie podziału na zjawiska pozytywne, o niewielkim znaczeniu i zjawiska budzące niepokój.

Rozdział V zawiera tabelę najważniejszych problemów społecznych opracowaną przez grupę warsztatową oraz zespół ds. opracowania Strategii.

Rozdział VI określa cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań .

Rozdział VII opisuje system zarządzania Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Człuchowa.

Niniejszy dokument opracowano przy uwzględnieniu następujących dokumentów strategicznych:

- Strategii Rozwoju Kraju 2020 aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo.
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020.
- Strategię Rozwoju Kapitału Społecznego 2020.
- Strategia Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2009-2015.
- Projekt Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu

Społecznemu 2020.

- Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020.
- Zarys projektu Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020.
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014 - 2020.
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Człuchowskim na lata 2014-2020.

W przygotowaniu Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Człuchowa wykorzystano „Metodologię wspierania rozwoju społecznego gminy poprzez partycypację” opracowanie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej Departamentu Analiz Ekonomicznych i Prognoz z 2010 r.

1, Cel i proces tworzenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Człuchowa.

Podstawę opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Człuchowa, stanowi art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Zgodnie z cyt. przepisem „do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka” .

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych została przygotowana poprzez partycypacyjną metodę opracowania i realizacji Strategii, która obejmowała następujące etapy:

1) Zarządzeniem Nr 0050.104.2013 z 4 października 2013 r. Burmistrz Miasta Człuchowa powołał Zespół ds. opracowania „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Człuchowa na lata 2014 - 2020”. W skład Zespołu weszły następujące osoby:

- Ewa Osińska Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie,

Grażyna Radziemska Przewodnicząca Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

- Jerzy Górny Przewodniczący Komisji Zdrowia, Ochrony Środowiska i Spraw Społecznych Rady Miejskiej w Człuchowie,

- Elżbieta Józefowska Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Komisji Edukacji, Kultury i Sportu Rady Miejskiej w Człuchowie.

Wykonanie zarządzenia powierzono Sekretarzowi Miasta Marii Pazda.

¹ Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., jednolity tekst Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późniejszymi zmianami.

- 2) zebranie materiałów i przygotowanie danych statystycznych o sytuacji społecznej na terenie Gminy Miejskiej Człuchów,
- 3) poprowadzenie pierwszego spotkania warsztatowego z udziałem przedstawicieli różnych środowisk. Podczas warsztatu przedstawiono dane statystyczne o sytuacji społecznej i na ich podstawie oraz wykorzystując doświadczenie uczestników warsztatu - metodą „burzy mózgów” dokonano identyfikacji i kategoryzacji głównych problemów społecznych występujących na terenie naszego miasta. W trakcie warsztatu pracowano również nad analizą zasobów wewnętrznych i analizą otoczenia zewnętrznego pod kątem szans i zagrożeń - przeprowadzono analizę SWOT,
- 4) spotkania Zespołu ds. Opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Człuchowa, podczas których opracowano materiały zebrane podczas pierwszego spotkania warsztatowego,
- 5) poprowadzenie drugiego spotkania warsztatowego z udziałem przedstawicieli różnych środowisk. Podczas warsztatu przedstawiono tabelę zawierającą uszeregowane problemy według stopnia ważności oraz analizę ich współzależności i relacji. Tabelę opracowano na podstawie materiałów z pierwszego spotkania warsztatowego. W trakcie warsztatu uczestnicy dokonali weryfikacji treści tabeli, która po tej korekcie stała się podstawą do przygotowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Człuchowa na lata 2014-2020,
- 6) spotkania Zespołu ds. Opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Człuchowa, podczas których przygotowano założenia do opracowania dokumentu: Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Człuchowa,
- 7) przygotowanie ostatecznej wersji dokumentu - pracownicy MOPS,

8) zgodnie z ogłoszeniem Burmistrza Miasta Człuchowa, projekt Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Człuchowa na Jata 2014 - 2020, w okresie od 27 stycznia do 10 lutego 2014 r. został poddany konsultacjom. W związku z tym dokument został zamieszczony na stronie internetowej Urzędu Miasta Człuchowa pod adresem: www.czluckow.eu

Konsultacje prowadzone będą w formie przyjmowania propozycji, uwag i opinii na piśmie na formularzu konsultacji, który będzie dostępny w sekretariacie Urzędu Miejskiego, a także drogą elektroniczną pod adresem internetowym: radamiejska@czluchow.eu

Uczestnicy spotkań warsztatowych:

1. Adamczyk Jerzy - Przewodniczący Komisji Bezpieczeństwa Publicznego Rady Miejskiej w Człuchowie
2. Babińska Magdalena - Pracownik Eko „Szkoły Życia” w Wandzinie
3. Bauza Mariusz - Kurator Zawodowy Sądu Rejonowego w Człuchowie
4. Bondarenko Adam - Dyrektor Miejskiego Domu Kultury w Człuchowie
5. Czajkowska Danuta - Kierownik Działu Pomocy Środowiskowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie
6. Dziemiańczyk Karol - Zastępca Komendanta Komendy Powiatowej Policji w Człuchowie
7. Dzwonkowska-Gurdak Joanna - Pracownik Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Człuchowie
8. Ginter Danuta - Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przechlewie
9. Gomułka Elżbieta - Dyrektor Zespołu Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych Powiatu Człuchowskiego w Człuchowie
10. Górny Jerzy - Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie
11. Hołubowska Zdzisława - Przedstawiciel Regionalnego Ośrodka Europejskiego Funduszu Społecznego w Chojnicach
12. Józefowska Elżbieta - Kierownik Działu Usług Opiekuńczych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie
13. Janusz Jacek - Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Debrznie
14. Kieł Bożena - Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koczale
15. Kroplewska Marzena - Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Człuchowie
16. Krusiński Henryk - Prezes Stowarzyszenia Klub Abstynenta „Krokus” w Człuchowie
17. Lewandowska Katarzyna - Pracownik Socjalny Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnem

18. Lisek Jolanta - Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 1 w Człuchowie
19. Łuczycka Krystyna - Przewodnicząca Komisji Budżetu Rady Miejskiej w Człuchowie
20. Macugowska Wiesława - Starszy specjalista pracy z rodziną w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie, psycholog kliniczny
21. Majcher Dariusz - Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzeczenicy
22. Masiak Aleks - Przedstawiciel Cechu Rzemiosł Różnych w Człuchowie
23. Misztal Grażyna - Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Człuchowie
24. Myszkowski Marek - Pracownik Socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie
25. Nickowska Natalia - Przewodnicząca Powiatowej Społecznej Rady d/s Osób Niepełnosprawnych w Człuchowie
26. Olczak Iwona - Pracownik Starostwa Powiatowego w Człuchowie
27. Osińska Ewa - Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie
28. Paszun Miron - Pastor Kościoła Zielonoświątkowego
29. Pawlik Magdalena - Pracownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnem
30. Piworowicz Andrzej - Dyrektor Powiatowej Bursy Szkolnej w Człuchowie
31. Pluto - Prądyński Andrzej - Członek Zarządu Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno
32. Rachubiński Zdzisław - Dyrektor Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Człuchowie
33. Radziemska Grażyna - Przewodnicząca Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Człuchowie
34. Różański Krzysztof - Proboszcz Parafii Matki Boskiej Królowej Polski, Dziekan Dekanatu Człuchowskiego
35. Staszów Zdzisław - Członek Powiatowej Rady Zatrudnienia w Człuchowie, przedsiębiorca
36. Stoltmann Anna - Specjalista pracy z rodziną w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie
37. Suchański Andrzej - Prezes Stowarzyszenia „Jedynka” w Człuchowie
38. Swajda Halina - Zastępca Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Człuchowie
39. Strojek Władysław - Dyrektor Powiatowego Ośrodka Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki w Człuchowie
40. Szymański Stanisław - Kurator Zawodowy Sądu Rejonowego w Człuchowie
41. Woźniak Iwona - Policjant Komendy Powiatowej Policji w Człuchowie
42. Zając Zbigniew - Przedstawiciel Polskiego Czerwonego Krzyża w Człuchowie
43. Zawada Monika - Specjalista pracy z rodziną w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie
44. Żmuda-Trzebiatowska Katarzyna - Pracownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie
45. Żugaj Ewelina - Pracownik Socjalny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie

2. Dane statystyczne dotyczące sytuacji społecznej na terenie Gminy Miejskiej Człuchów.

Poniżej przedstawiono tabele zawierające dane statystyczne dotyczące: demografii, sytuacji na rynku pracy, infrastruktury społecznej i socjalnej, liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych, liczby przyznanych świadczeń, liczby podmiotów gospodarczych. Źródłem danych była Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2010, 2011, 2012, która jest dokumentem przygotowywanym w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej z wykorzystaniem:

- sprawozdań MPiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach,
- sprawozdań rzeczowo-finansowych o zadaniach z zakresu świadczeń rodzinnych zrealizowanych ze środków budżetu państwa oraz budżetów gmin,
- sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie z 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- sprawozdań z działalności MOPS,
- systemu informacji oświatowej MEN,
- Banku Danych Lokalnych GUS.

TAB. 1 DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ

Wyszczególnienie	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Mieszkańcy (w osobach)			
Ogółem	14 641	14 552	14 490
Kobiety			
Ogółem	7 612	7 560	7 524
Wiek 0-17	1 312	1 260	1 245
Wiek produkcyjny	4 721	4 618	4 563
Wiek emerytalny	1 579	1 682	1 716
Meżczyźni			
Ogółem	7 029	6 992	6 966
Wiek 0-17	1 370	1 308	1 276
Wiek produkcyjny	5 056	5 048	5 020
Wiek emerytalny	603	636	670

Z analizy danych w zakresie demografii wynika, że ogólna liczba mieszkańców naszego miasta maleje. W stosunku do lat poprzednich obserwujemy następujące zmiany w strukturze ludności:

- zmniejsza się liczba urodzeń,
- zmniejsza się liczba osób w wieku produkcyjnym,
- zwiększa się liczba osób w wieku poprodukcyjnym.

Zmiany te należy uznać za niekorzystny trend demograficzny. Tendencja ta nie jest jednak charakterystyczna tylko dla miasta Człuchowa ale dotyczy całego kraju. Zgodnie z przewidywaniami GUS proces starzenia się ludności będzie postępował w następnych latach a szczególnie gwałtowny będzie po 2020 roku.

TAB. 2 RYNEK PRACY

Wyszczególnienie	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Bezrobotni ogółem	1 024	841	944
Bezrobotni długotrwale ogółem	451	420	462

Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	258	206	263

Z przedstawionych danych wynika, że liczba osób bezrobotnych utrzymuje się na podobnym poziomie. Na podobnym poziomie odnotowano też bezrobotnych długotrwale.

TAB. 3 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I SOCJALNA

Wyszczególnienie	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Liczba mieszkań w zasobie gminy	494	474	476
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie z zasobów gminy	84	82	82
Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	54	56	64
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie socjalne	61	65	69
Liczba żłobków (żłobki, kluby dziecięce, dzienny opiekun)	1	1	2
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w żłobku (żłobek, klub dziecięcy, dzienny opiekun)	0	0	0
Liczba przedszkoli	3	3	5
Liczba dzieci, którym nie przyznano miejsc w przedszkolu według złożonych wniosków	0	15	0
Liczba szkół podstawowych	2	3	3
Liczba szkół gimnazjalnych	4	4	4
Liczba szkół ponadgimnazjalnych	6	7	7

W tym: liczba szkół przygotowujących do zawodu	4	4	4
Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży	3	3	3
Liczba bibliotek publicznych	2	2	2
Liczba domów kultury	1	1	1
Liczba obiektów sportowych	4	4	4
Liczba boisk przyszkolnych	2	3	3
Liczba podstawowych zespołów opieki zdrowotnej	10	16	16
Liczba szpitali	1	1	1
Liczba ośrodków dla cudzoziemców ubiegających się o status uchodźcy	X	X	X
INFRASTRUKTURA SOCJALNA			
Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej	1	1	1
Noclegownie	1	1	1
Kluby dla osób niepełnosprawnych	1	1	1

Z analizy danych w zakresie infrastruktury społecznej i socjalnej wynika, że:

- nieznacznie zmalała liczba mieszkań w zasobie gminy, wzrosła natomiast liczba mieszkań socjalnych (13% wzrost),
- na podobnym poziomie utrzymuje się liczba wniosków o przyznanie mieszkania z zasobów gminy oraz wniosków o przyznanie lokali socjalnych,
- bardzo dobrze przedstawia się infrastruktura w zakresie żłobków (wzrost o 1 placówkę), przedszkoli (wzrost o 2 placówki), szkół podstawowych (wzrost o 1 placówkę) i szkół ponadgimnazjalnych (wzrost o 1 placówkę),

- liczba szkół gimnazjalnych, szkół zawodowych oraz świetlic i klubów dla młodzieży pozostaje na tym samym poziomie,
- również liczba bibliotek publicznych, domów kultury i obiektów sportowych pozostaje na niezmiennym poziomie,
- wzrostowi uległa natomiast liczba podstawowych zespołów opieki zdrowotnej,
- na tym samym poziomie przedstawia się infrastruktura socjalna, w skład której wchodzi: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Noclegownia i Klub dla osób niepełnosprawnych.

TAB. 4 DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA MOPS

Wyszczególnienie	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia			
Liczba rodzin	565	554	530
Liczba osób w rodzinach	1189	1140	1055
Osoby długotrwale korzystające	421	393	380
Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie			
Liczba rodzin	505	470	463
Liczba osób w rodzinach	1 061	964	935
Osoby długotrwale korzystające	421	393	380
POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA			
Ubóstwo			
Liczba rodzin	378	355	366
Liczba osób w rodzinach	856	788	770
Bezrobocie			
Liczba rodzin	269	247	262
Liczba osób w rodzinach	688	623	646
Niepełnosprawność			
Liczba rodzin	232	260	257
Liczba osób w rodzinach	456	445	448
Długotrwała lub ciężka choroba			
Liczba rodzin	249	278	270
Liczba osób	480	482	460

w rodzinach			
Bezradność (problemy)			
Liczba rodzin	94	89	148
Liczba osób w rodzinach	374	346	374
Alkoholizm			
Liczba rodzin	69	73	68
Liczba osób w rodzinach	100	97	82
Narkomania			
Liczba rodzin	0	0	0
Liczba osób w rodzinach	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa			
Liczba rodzin	29	26	12
W tym: wielodzietność			
Liczba rodzin	20	23	7
Bezdomność			
Liczba rodzin	26	25	26
Liczba osób w rodzinach	26	25	26
Opuszczenie zakładu karnego			
Liczba rodzin	8	3	1
Liczba osób w rodzinach	10	3	1
Przemoc w rodzinie – ofiary przemocy			
Liczba rodzin	11	9	11
Liczba osób w rodzinach	32	35	40
Przemoc w rodzinie – sprawcy przemocy			
Liczba osób	0	11	18

Dane dotyczące osób i rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie:

- z danych przedstawionych w tab. 4. Wynika, że nieznacznie maleje liczba osób i rodzin korzystających z pomocy MOPS,
- natomiast główne przyczyny przyznawania pomocy to: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, alkoholizm. Należy podkreślić, iż wiele z wymienionych przyczyn udzielenia pomocy, występuje w jednej rodzinie równocześnie (np.: ubóstwo + niepełnosprawność + bezrobocie + bezradność w sprawach Opiekuńczo-Wychowawczych).

TAB. 5 ODPLATNOŚĆ GMINY ZA POBYT OSÓB W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ

Wyszczególnienie	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Liczba osób	5	7	9
Liczba świadczeń	60	79	97
Kwota świadczeń w złotych	107 168	150 694	204 321

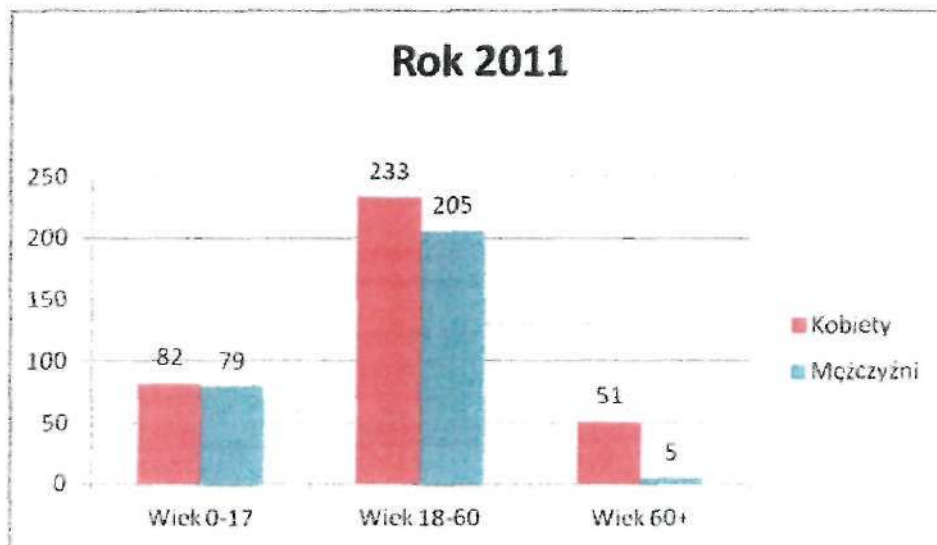
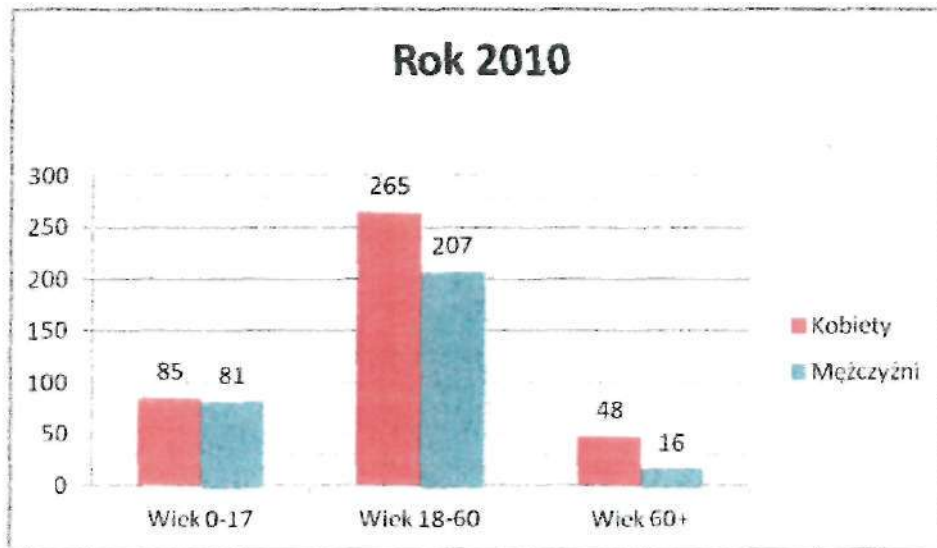
Powyżej przedstawiono dane dotyczące liczby osób przebywających w domach pomocy społecznej i odpłatności za ich pobyt. Jak dotąd każdego roku przybywało osób, które ze względu na szczególną sytuację życiową, wymagały skierowania do dps. Ze względu na wysoką odpłatność koszty na ten cel znacząco wzrosły.

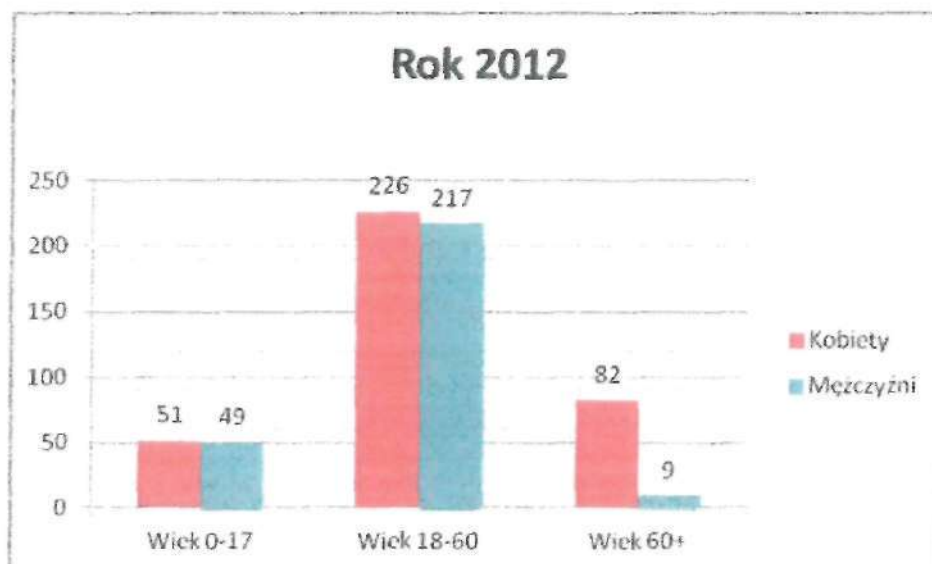
TAB. 6 WYBRANE KATEGORIE OSÓB, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA - MOPS

Wyszczególnienie	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
KOBIETY			
Wiek 0-17			
Liczba osób	85	82	51
W tym: osoby długotrwale	51	49	31

korzystające			
Wiek produkcyjny			
Liczba osób	265	233	226
W tym: osoby długotrwale korzystające	159	140	136
Wiek emerytalny			
Liczba osób	48	51	82
W tym: osoby długotrwale korzystające	29	31	49
MEŻCZYŹNI			
Wiek 0-17			
Liczba osób	81	79	49
W tym: osoby długotrwale korzystające	49	47	29
Wiek produkcyjny			
Liczba osób	207	205	217
W tym: osoby długotrwale korzystające	123	123	130
Wiek emerytalny			
Liczba osób	16	5	9
W tym: osoby długotrwale korzystające	10	3	5

WYBRANE KATEGORIE OSÓB, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA

Z danych dotyczących wybranych kategorii ozdób korzystających z pomocy społecznej wynika, że w większości są to osoby w wieku aktywności zawodowej (69%). Z pomocy społecznej korzystają również w większym stopniu kobiety.

TAB. 7 USŁUGI OPIEKUŃCZE ŚWIADCZONE PRZEZ MOPS

Wyszczególnienie	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Liczba osób	45	46	39
Liczba świadczeń	13 318	15 271	14 912

TAB. 8 SPECJALISTYCZNE USŁUGI DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

Wyszczególnienie	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Liczba osób	16	13	16
Liczba świadczeń	6 106	5 743	5 657

Dane dot. usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych wskazują, że na podobnym poziomie utrzymuje się liczba osób korzystających z tego wsparcia, zmienia się natomiast zapotrzebowanie na liczbę godzin usług.

TAB. 9 INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ UDZIELANYCH PRZEZ MOPS

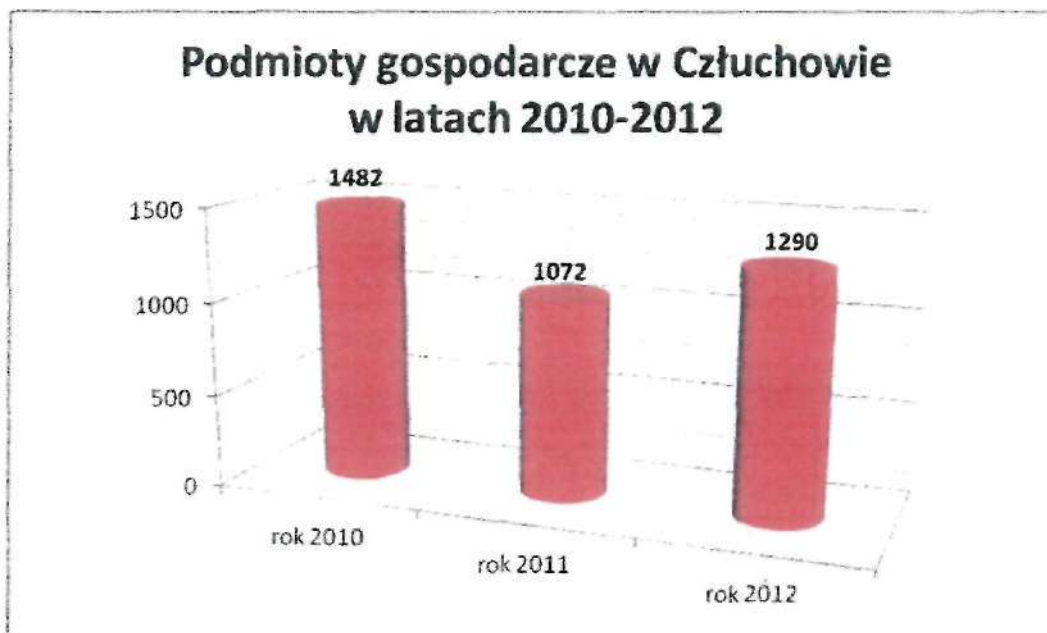
Wyszczególnienie	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
Liczba rodzin	583	513	476
Kwota świadczeń w złotych	1 900 747	1 691 358	1 503 122
ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE			
Świadczenie pielęgnacyjne			
Liczba świadczeń	1 001	1 375	1 851
Kwota świadczeń w złotych	507 961	700 737	950 284
Zasiłek pielęgnacyjny			
Liczba świadczeń	17 099	17 291	16 658
Kwota świadczeń w złotych	2 616 147	2 645 523	2 548 674
Jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia się dziecka			
Liczba świadczeń	64	36	47
Kwota świadczeń w złotych	64 000	36 000	47 000
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
Liczba świadczeń	147	125	126
Kwota świadczeń w złotych	147 000	125 000	126 000
Świadczenie z funduszu alimentacyjnego			
Liczba rodzin	105	112	120
Kwota świadczeń w złotych	537 137	625 384	681 271
Dodatki mieszkaniowe			
Liczba rodzin	622	586	530
Kwota świadczeń w złotych	535 000	518 000	521 249
Świadczenia pieniężne z prac społecznie użytecznych			
Liczba rodzin	10	10	10
Kwota świadczeń w złotych	29 000	27 000	27 000
Stypendia socjalne dla uczniów i zasiłki szkolne			
Liczba rodzin	165	197	202
Kwota świadczeń w złotych	134 100	115 909	167 986

Inne rodzaje pomocy i świadczeń:

- w zakresie świadczeń rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych utrzymuje się tendencja malejąca,
- w ostatnich latach wzrosła gwałtownie liczba osób korzystających ze świadczeń opiekuńczych,
- obserwujemy stały wzrost liczby osób korzystających ze świadczeń funduszu alimentacyjnego,
- zmalała liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych,
- wzrasta natomiast liczba osób objętych wsparciem w postaci stypendiów socjalnych i zasiłków szkolnych.

TAB. 10 PODMIOTY GOSPODARCZE - CZŁUCHÓW

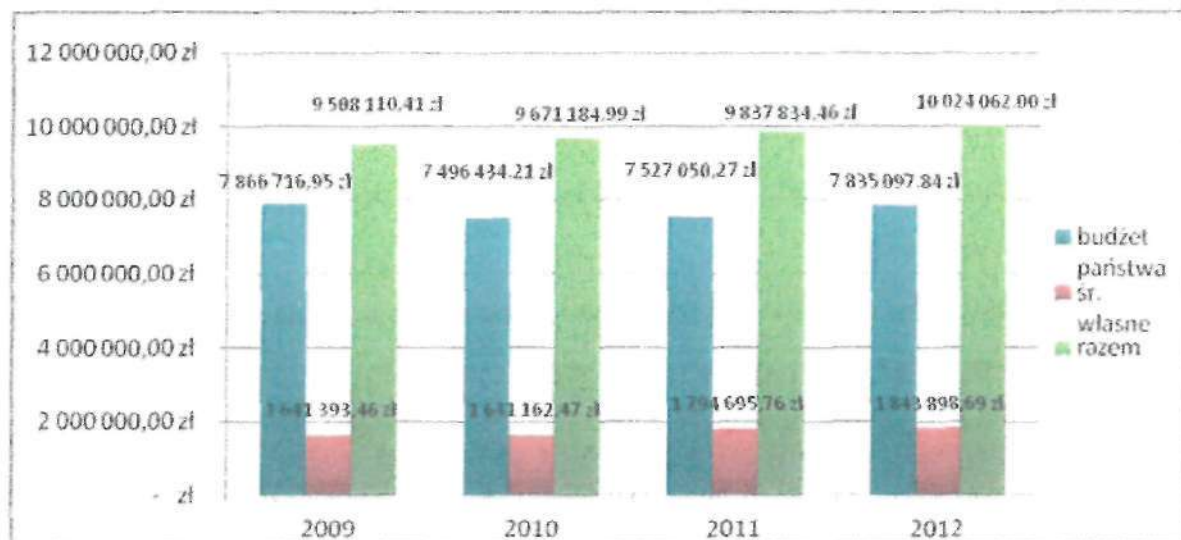
Wyszczególnienie	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Liczba zarejestrowanych w gminie podmiotów gospodarczych	1 482	1 072	1290
Liczba spółdzielni socjalnych- ogółem działająca w gminie	0	0	0

W okresie ostatnich trzech lat ciągłej zmianie ulegała liczba podmiotów gospodarczych. Ze względu na zmienność danych (zmiany w sposobie gromadzenia

danych, możliwość założenia działalności w różnych gminach, zakładanie i likwidacja działalności w związku z bezzwrotną pomocą PUP itp.) trudno jednoznacznie ocenić tendencje w tym zakresie.

TAB. 11 STRUKTURA WYDATKÓW NA POMOC SPOŁECZNĄ I ŚWIADCZENIA RODZINNE

Powyżej przedstawiono dane dotyczące wydatków na pomoc społeczną i świadczenia rodzinne. Należy podkreślić, iż wskazane wyżej kwoty budżetu obejmują głównie wypłatę zasiłków i świadczeń dla mieszkańców naszego miasta. Wzrost wydatków wynikał z podwyższenia przez ustawodawcę kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Zmiana ta spowodowała również podwyższenie kwot zasiłków stałych i okresowych.

3. Analiza SWOT.

Podczas pierwszego spotkania warsztatowego pracowano również nad analizą zasobów wewnętrznych i analizą otoczenia zewnętrznego pod kątem szans i zagrożeń. Przeprowadzono analizę SWOT. „Głównym celem analizy SWOT jest identyfikacja naszych mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń wynikających z otoczenia. Ma ona na celu zweryfikowanie pomysłu, znalezienie wąskich gardeł i największych atutów. Pozwala również na chłodniejszą i dogłębniejszą weryfikację projektu, dzięki czemu staje się on bardziej przemyślany”. Przeprowadzając

² Źródło: <http://mamstartup.pl/commons/1290/analiza-swot-pierwszy-etap-w-projektowaniu>.

analizę SWOT należy pamiętać, że silne i słabe strony są czynnikami wewnętrznymi, a szanse i zagrożenia to elementy zewnętrzne.

- Mocne strony to wszystko to co może nam pomóc w realizacji naszych celów (przewaga, atut, zaleta).
- Słabe strony to wszystko to co może nam przeszkadzać w realizacji naszych celów (słabość, wada, bariera).
- Szanse to wszystkie czynniki, które z zewnątrz mogą pozytywnie wpłynąć na realizację celów.
- Zagrożenia wszystko co może niekorzystnie wpłynąć na realizację naszych celów a nie zależy od nas.

Analizie poddano następujące obszary polityki społecznej:

- rodzina,
- niepełnosprawni,
- osoby starsze,
- ekonomia społeczna,
- system pomocy społecznej.

Poniżej przedstawiamy wyniki analizy.

RODZINA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1) więź i wsparcie w rodzinie 2) przekazywanie wartości i tradycji rodzinnych 3) urlopy macierzyńskie i rodzicielskie 4) dodatek z tyt. urodzenia 5) trwałość, silne więzi i wzorce	1) brak stabilnej sytuacji materialnej 2) brak więzi rodzinnych 3) niewypełnianie funkcji rodziny 4) nieformalne związki 5) migracja zawodowa rodziców 6) brak czasu na wychowanie dziecka 7) brak trwałości, stałości silnych więzi i wzorców
SZANSE	ZAGROŻENIA
1) podtrzymywanie tradycji i wartości rodzinnych 2) szkoły dla rodziców 3) rodziny pomocowe - wspierające 4) instytucje - szkoły, przedszkola, żłobki	1) wzrost liczby związków nieformalnych 2) stawianie potrzeb jednostek nad potrzeby innych 3) wzrost dostępności do używek 4) brak wsparcia

5) podejmowanie aktywności, pasji 6) zwiększanie pomocy asystentów rodziny 7) pomoc sąsiedzka 8) grupy samopomocy 9) organizowanie bezpłatnej pomocy specjalistycznej (prawnik, psycholog, terapia rodzinna), 10) realizacja procedur „Niebieskiej karty” i działań Zespołu Interdyscyplinarnego, 11) możliwość pozyskiwania środków z UE i MPiPS na zadania pomocy społecznej	5) rozwój cywilizacji- "szybkie tempo życia" 6) wygodnictwo, lenistwo 7) uzależnienia (komputer, gry) 8) rozpad rodziny 9) przierzucanie odpowiedzialności za wychowanie na przedszkola, szkoły 10) dochody poniżej minimum socjalnego 11) trudności w zapewnieniu bezpieczeństwa ofiarom przemocy
NIEPEŁNOSPRAWNI	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1) wsparcie instytucjonalne 2) infrastruktura dostosowana do osób niepełnosprawnych 3) system wsparcia finansowego (np. PFRON) 4) Powiatowy Zespół d/s Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności 5) możliwość korzystania z usług opiekuńczych 6) możliwość skierowania osób niepełnosprawnych do centrum rehabilitacyjnego w Czarnem 7) wzrastająca świadomość o problemach os. niepełnosprawnych	1) brak statystyki dot. ilości osób niepełnosprawnych 2) mała akceptacja osób niepełnosprawnych w środowisku 3) mała dostępność do placówek służby zdrowia 4) niedostateczne rozpoznanie potrzeb osób niepełnosprawnych 5) zbyt mała liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych
SZANSE	ZAGROŻENIA
1) rozwój infrastruktury technicznej dla osób niepełnosprawnych 2) możliwość zmiany świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych 3) aktywizowanie osób niepełnosprawnych 4) klasy integracyjne 5) dostosowanie - usuwanie barier architektonicznych i w komunikacji 6) organizacje pozarządowe działające na rzecz niepełnosprawnych 7) powstawanie grup samopomocy dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin	1) rozwój cywilizacji, słabsze pokolenia 2) wzrost liczby osób posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności 3) niedostateczny system wsparcia finansowego 4) niedostateczny system wsparcia specjalistycznego 5) izolacja społeczna 6) ograniczanie środków PFRON
OSOBY STARSZE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1) organizacje, stowarzyszenia emerytów	1) integracja tylko części środowiska

2) aktywna i zintegrowana część środowiska seniorów 3) system wartości 4) chęć bycia potrzebnym 5) doświadczenie zawodowe i życiowe 6) wzrost świadomości prowadzenia zdrowego stylu życia	2) starzejące się społeczeństwo (choroby, niepełnosprawność) 3) zerwanie więzi rodzinnych. 4) pogarszające się zdrowie 5) brak dostępu do opieki zdrowotnej - geriatrycznej 5) niskie dochody (renty, emerytury) 6) brak uprawnień do świadczeń emerytalnych (konieczność korzystania ze świadczeń pomocy społecznej)
SZANSE	ZAGROŻENIA
1) integracja środowiska 2) kluby seniorów 3) pozyskiwanie środków unijnych na aktywizację seniorów 4) uniwersytety III Wieku 5) budowanie społeczeństwa obywatelskiego 6) elastyczny czas pracy (w niepełnym wymiarze) 7) organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych 8) grupy samopomocy dla osób starszych	1)) brak analizy potrzeb środowiska seniorów wykluczenie społeczne 2) starzejące się społeczeństwo 3) słaba opieka zdrowotna 4) niedostateczna liczba miejsc w ZOL, Hospicjach 5) samotność 6) izolacja społeczna
EKONOMIA SPOŁECZNA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1) przygotowanie merytoryczne 2) zasoby ludzkie 3) dostępne programy motywujące 4) bezpłatne szkolenia z zakresu ekonomii społecznej 5) wzrost działalności (w tym zakresie) organizacji pozarządowych	1) brak liderów 2) małe zainteresowanie tym tematem 3) brak informacji w mediach 4) brak analizy potrzeb środowiska w tym zakresie 5) zasoby lokalowe (spółdzielnie socjalne) 6) niewystarczająca wiedza na ten temat
SZANSE	ZAGROŻENIA
1) spółdzielnie socjalne 2) Kluby Integracji Społecznej 3) środki unijne 4) powstanie CIS, KIS 5) rozpowszechnianie informacji o ekonomii społecznej 6) nauczanie o przedsiębiorczości w szkołach	1) trudności w sfinansowaniu w pierwszej fazie istnienia podmiotu ekonomii społecznej oraz trudności finansowe w jego dalszej działalności 2) wkroczenie nowego inwestora na lokalny rynek - konkurencja 3) mentalność ludzi – obawa przed zmianą, niechęć do podejmowania nowych inicjatyw 4) niespójne i nieprecyzyjne przepisy regulujące zakładanie i funkcjonowanie podmiotów ekonomii społecznej

SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1) rozpoznane środowisko 2) rozbudowany system 3) wymiana informacji o problemach między instytucjami 4) wykwalifikowana kadra 5) chęć współpracy pomiędzy instytucjami 6) noclegownia 7) klub dla osób z zaburzeniami psychicznymi „Nie jesteśmy sami” 8) świetlica dla dzieci i młodzieży	1) wciąż niedostateczna współpraca między instytucjami 2) częściej "ryba" niż "wędka" (wzmacnianie postaw bierności) 3) brak jednolitych procedur w zakresie przemocy w rodzinie 4) schematyczny system działania 5) mała liczba pracowników socjalnych i asystentów rodziny 6) niedostateczna pomoc psychologiczna i prawna 7) brak czasu na prowadzenie „czystej” pracy socjalnej
SZANSE	ZAGROŻENIA
1) promowanie wolontariatu 2) budowanie społeczeństwa obywatelskiego 3) uregulowany, stały system prawny 4) chęć zmierzenia się z problemem 5) wykorzystanie środków unijnych	1) brak lub ograniczone środki finansowe 2) coraz większa liczba przypadków przemocy w rodzinie (zwiększa się liczba rodzin z problemami alkoholowymi- brak właściwej opieki nad małoletnimi - coraz więcej interwencji) 3) wzrost patologii 4) system prawny - ograniczający udzielanie pomocy 5) brak możliwości zapewnienia opieki dzieciom dotkniętym przemocą w rodzinie 6) niedostateczny system pomocowy dla ofiar przemocy w rodzinie 7) zły system reagowania na zmiany 8) kłęski, żywioły, zdarzenia losowe 9) biurokracja

4. Diagnoza sytuacji społecznej.

Wnioski wynikające z przedstawionych danych dotyczących takich sfer jak: demografia, rynek pracy, infrastruktura społeczna i socjalna, dane o korzystających z pomocy i wsparcia MOPS, odpłatność za pobyt w Domu Pomocy Społecznej, innych rodzajów udzielonej pomocy i wsparcia (świadczenia rodzinne, opiekuńcze, fundusz alimentacyjny, stypendia), podmioty gospodarcze, budżet MOPS oraz informacje uzyskane podczas spotkań warsztatowych - stanowią podstawę do oceny sytuacji społecznej miasta.

1. Zjawiska pozytywne:

- bardzo dobra sytuacja miasta w zakresie zapewnienia wsparcia w opiece nad dziećmi od 0 do 6 lat: w ciągu ostatnich lat zwiększyła się liczba żłobków i przedszkoli,
- bardzo dobrze przedstawia się również sytuacja w zakresie edukacji: wzrosła liczba szkół podstawowych i gimnazjów,
- do pozytywnych zjawisk należy także zaliczyć rozwój miasta w zakresie obiektów sportowych i rekreacyjnych (boisk, kortów, Aquaparku, plaży miejskiej, parku, ścieżek rowerowych itp.),
- ewidentnie do pozytywów miasta należą jednostki kultury: Miejski Dom Kultury, Biblioteka Miejska, Muzeum Regionalne i Zamek Krzyżacki,
- jako plus dla miasta uczestnicy warsztatów postrzegają funkcjonowanie systemu pomocy społecznej w mieście: Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz posiadanie Noclegowni i Klubu dla osób z zaburzeniami psychicznymi „Nie jesteśmy sami”,
- najważniejszym zjawiskiem pozytywnym dla przygotowywanej Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest fakt, iż we władzach miasta znajdują się osoby, które zauważają potrzeby mieszkańców w zakresie systemu pomocy społecznej. Świadczy o tym m.in. wzrastający z roku na rok budżet Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Pomimo ciężkiej sytuacji gospodarczej oraz wynikających z tego trudności w budowaniu budżetu miasta, wciąż zwiększających się zadań gminy, Burmistrz oraz Radni Miasta Człuchowa znajdują środki na zabezpieczenie podstawowych potrzeb mieszkańców oraz na realizację nowych zadań w zakresie pomocy społecznej przekazywanych przez administrację rządową - co jest kluczowe dla rozwiązywania problemów społecznych w gminie.

2. Zjawiska o niewielkim znaczeniu:

- sytuacja w zakresie liczby podstawowych zespołów opieki zdrowotnej,
- sytuacja mieszkaniowa (liczba mieszkań z zasobów miasta oraz liczba oczekujących utrzymuje się na podobnym poziomie). Według uczestników warsztatów sytuacja mieszkaniowa nie jest zła i nie należy się na niej skupiać podczas określania głównych celów Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

3. Zjawiska budzące niepokój:

- pogarszająca się sytuacja w zakresie demografii: zmniejsza się liczba mieszkańców w tym liczba osób w wieku produkcyjnym, zwiększa się natomiast liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym,
- liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną, na przestrzeni ostatnich trzech lat nieznacznie zmalała jednak biorąc pod uwagę, że maleje też liczba mieszkańców miasta należy przyjąć, że procentowy udział mieszkańców korzystających z pomocy społecznej utrzymuje się na podobnym poziomie 7- 8% oraz 41 - 47% korzystających ze świadczeń rodzinnych. Wydaje się, że w przyszłości liczba tych osób (biorąc także pod uwagę wydłużający się czas życia) może wzrastać,
- przedstawione dane w zakresie powodów przyznania pomocy jednoznacznie wskazują na wzrost liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- utrzymuje się stała liczba osób bezrobotnych długotrwale,
- 69% osób korzystających z pomocy społecznej to osoby w wieku aktywności zawodowej,
- z pomocy społecznej korzystają również w większym stopniu kobiety,
- brak infrastruktury socjalnej w postaci Środowiskowego Domu Samopomocy, Dziennego Domu Pobytu dla seniorów, mieszkań chronionych,
- brak Centrum Aktywności Społecznej i Klubu Integracji Społecznej.

Dokonany powyżej podział na zjawiska pozytywne, o małym znaczeniu i zjawiska budzące niepokój, umożliwia wyłonienie tych obszarów życia społecznego, które wymagają najpilniejszej interwencji. Najbardziej odczuwalne problemy związane są z nieprawidłowym funkcjonowaniem rodziny. Stąd problematyka rodziny stała się głównym obszarem dyskusji grup warsztatowych. Podczas warsztatów ustalono, że kolejnymi obszarami w zakresie polityki społecznej jakie powinny znaleźć się w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są: niepełnosprawni, osoby starsze, ekonomia społeczna i system pomocy społecznej. Obszary te stanowiąc będą główne cele Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

5. Identyfikacja podstawowych problemów społecznych w Gminie Miejskiej Człuchów.

Na podstawie materiałów zebranych podczas pierwszego spotkania warsztatowego opracowano tabelę najważniejszych problemów społecznych występujących w określonych obszarach polityki społecznej.

Poniżej przedstawiamy tabelę:

USZEREGOWANIE PROBLEMÓW WG STOPNIA WAŻNOŚCI - ANALIZA PRZYCZYŃ I PROPONOWANE
ROZWIĄZANIA

Lp.	Obszar	Nazwanie problemów w danym obszarze	Przyczyny problemu społecznego	Proponowany sposób rozwiązania
1	RODZINA	• Brak stabilnej sytuacji materialnej	• Niewystarczająca liczba miejsc pracy • Niskie dochody • Przygotowanie zawodowe niedostosowane do rynku pracy • Mała aktywność osób bezrobotnych • Uzależnienie od pomocy społecznej	• Promowanie rozwoju ekonomii społecznej (np. spółdzielnie socjalne) • Szkolenia z zakresu motywacji do aktywności zawodowej • Szkolenia z zakresu podnoszenia swoich kompetencji i kwalifikacji zawodowych • Realizacja projektów skierowanych do osób nieaktywnych zawodowo uwzględniających staże u pracodawców • Działania profilaktyczne o charakterze zawodowym skierowane do dzieci i młodzieży z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym • Wspieranie osób, które z własnej inicjatywy podejmują działania o charakterze zawodowym
		• Problemy opiekuńczo - wychowawcze	• Wyjazdy za pracą • Zanik wartości, więzi i wzorców rodzinnych • Zanik autorytetów • Rodziny niepełne (rozwoły, samotne matki, niska liczba	• Zorganizowanie kompleksowego poradnictwa i wsparcia dla rodziny • Profilaktyka mająca na celu zapobieganie patologiom społecznym • Tworzenie i prowadzenie grup

			zawieranych małżeństw) • Bezradność • Niewypełnianie funkcji rodziny • Słaba motywacja w rodzinie do zmiany • Niedostateczne umiejętności wychowawczych • Patologie • Brak wsparcia ze strony rodziny • Niewystarczające poradnictwo rodzinne • Brak czasu dla dzieci • Euro sieroctwo • Demoralizacja dzieci i młodzieży i wzrost przestępczości	samopomocowych dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi • Prowadzenie szkół dla rodziców • Prowadzenie działań dążących do odbudowy więzi rodzinnych, tradycji rodzinnych, propagowanie autorytetów i prawidłowych postaw • Promowanie inicjatyw społecznych wspierających rodzinę • Budowanie świadomości procesu wychowawczego • Realizacja programu wspierania rodziny - obejmującego systemowym wsparciem rodziny borykające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (asystenci rodziny, placówki wsparcia dziennego, rodziny wspierające itp.)
		• Przemoc domowa	• Alkoholizm • Choroby psychiczne • Niedostateczne umiejętności wychowawcze • Trudności finansowe	• Zorganizowanie kompleksowego poradnictwa i wsparcia dla rodzin dotkniętych przemocą • Praca z rodziną (ofiarami i sprawcą) - grupy robocze Zespołu Interdyscyplinarnego • Profilaktyka i edukacja w odniesieniu do chorób zaburzeń psychicznych

2	NIEPEŁNOSPRAWNI	Niski poziom akceptacji ze strony środowiska	Niska wrażliwość społeczna Niedostateczna wiedza na temat niepełnosprawności Niedostateczny system wsparcia Trudności z uzyskaniem informacji na temat swoich praw Zbyt mała liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych Mała liczba organizacji pozarządowych wspierających osoby niepełnosprawne	Promowanie inicjatyw społecznych wspierających osoby niepełnosprawne Tworzenie i prowadzenie grup samopomocowych dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin Rozpowszechnianie informacji na temat praw osób niepełnosprawnych Uwrażliwianie społeczeństwa na problemy osób niepełnosprawnych Rozwój dziennych form wspierania osób niepełnosprawnych (np. Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi) Rozwijanie specjalistycznych usług opiekuńczych Informowanie/promowanie o pomocy w formie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka
		Poczucie izolacji społecznej	Zanik więzi rodzinnych Samotność Niewystarczające wsparcie instytucjonalne	
3	OSOBY STARSZE	Problemy zdrowotne	Choroby wieku starczego Brak opieki geriatrycznej Zbyt mała liczba miejsc w Zakładach Opiekuńczo-Lecznicznych Trudności w zapewnieniu opieki w miejscu zamieszkania	Promowanie inicjatyw społecznych wspierających osoby starsze Promowanie działalności klubów emerytów Promowanie pomocy sąsiedzkiej oraz wolontariatu Prowadzenie działań dążących

		• Trudna sytuacja materialna	• Zwiększające się wydatki związane z pogarszającym się stanem zdrowia	do odbudowy więzi rodzinnych • Prowadzenie działań zmierzających do utrzymania i podniesienia aktywności osób starszych • Wspieranie aktywizacji zawodowej osób starszych • Stworzenie zintegrowanego systemu informacji o wielopłaszczyznowej ofercie dla seniorów • Rozwój dziennych form wspierania seniorów (np. Dzienny Dom Pobytu dla osób starszych) • Wspieranie osób, rodzin, które opiekują się osobami starszymi w środowisku domowym • Rozwijanie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania • Prowadzenie szkoleń dla opiekunów osób niesamodzielnych
		• Niewystarczająca opieka ze strony rodziny	• Zanik więzi rodzinnych • Wyjazdy za granicę	
		• Trudności w zapewnieniu opieki osobom samotnym	• Brak najbliższej rodziny	
4	EKONOMIA SPOŁECZNA	• Zbyt mało wiedzy na ten temat	• Zbyt mało informacji w mediach na temat ekonomii społecznej • Trudności w interpretacji przepisów w tym zakresie • Mała liczba szkoleń z zakresu ekonomii społecznej • Małe zaangażowanie innych instytucji (poza OPS) w tworzenie podmiotów ekonomii społecznej	• Rozpowszechnianie informacji na temat ekonomii społecznej • Uczestnictwo w szkoleniach z zakresu ekonomii społecznej • Korzystanie z dobrych praktyk • Współpraca instytucji w zakresie tworzenia podmiotów ekonomii społecznej • Wsparcie dla osób wykluczonych lub zagrożonych

		• Trudności w znalezieniu liderów	• Słaba tradycja spółdzielczości • Zbyt mało wiedzy na temat ekonomii społecznej	wykluczeniem społecznym za pośrednictwem podmiotów o charakterze ekonomii społecznej (np. utworzenie Klubu Integracji Społecznej)
5	SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ	• Niewystarczające środki finansowe na realizację zadań	• Zwiększanie katalogu zadań obowiązkowych samorządów • Brak dofinansowania zadań z budżetu państwa Trudności finansowe gmin	• Sygnalizowanie problemów związanych z realizacją ustaw • Udział w szkoleniach z zakresu obowiązujących przepisów prawa • Sygnalizowanie problemów związanych z nadmiernym obciążeniem organizacyjnym i finansowym samorządów • Szukanie możliwości uzupełnienia braków w środkach zewnętrznych
		• System prawny	• Zbyt często zmieniające się obowiązujące prawo • Wprowadzanie dodatkowych ustaw • Trudności w interpretacji przepisów prawa • Biurokracja papierowa i elektroniczna	
		• Niewystarczająca infrastruktura społeczna (brak mieszkań chronionych, domów dziennego pobytu, brak ośrodka interwencji kryzysowej itp.)	• Trudności finansowe gmin • Brak dofinansowania z budżetu państwa • Trudności lokalowe	

6. Cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działania,

<u>PIERWSZY</u> <u>CEL STRATEGICZNY</u> PRAWIDŁOWO FUNKCJONUJĄCA RODZINA	
Cele operacyjne:	Kierunki działań:
1. Poprawa sytuacji rodzin.	1. Realizacja działań, których celem jest poprawa poziomu życia rodzin o niskich dochodach. Wspieranie i inicjowanie działań ukierunkowanych na poprawę sytuacji zdrowotnej rodzin: - poprawa stanu zdrowia dzieci i młodzieży, - kształtowanie właściwych nawyków żywieniowych. 2. Wspieranie i inicjowanie działań zmierzających do poprawy aktywności zawodowej i społecznej bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo mieszkańców Czulchowa, wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. 3. Wspieranie i inicjowanie działań o charakterze edukacyjnym, zawodowym, społecznym i zdrowotnym zmierzających do integracji rodzin wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. 4. Wspieranie i inicjowanie działań w zakresie profilaktyki wykluczenia społecznego dzieci i młodzieży, wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem.
2. Poprawa funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodzin.	1. Wspieranie i inicjowanie działań zmierzających do poprawy funkcjonowania rodzin zagrożonych w tym: - wspieranie istniejących

	placówek wsparcia dziennego oraz dążenie do powstawania nowych, -wspieranie istniejącego poradnictwa rodzinnego, prawnego i obywatelskiego i dążenie do rozwijania tej formy pomocy. 2. Wspieranie i inicjowanie działań obejmujących systemowym wsparciem rodziny borykające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. 3. Wspieranie i inicjowanie działań, których celem jest: - odbudowa więzi i tradycji rodzinnych, - propagowanie autorytetów i postaw wspierających rodzinę, - edukacja w zakresie świadomego rodzicielstwa. 4. Wspieranie rodzin wielodzietnych.
4. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej.	1. Wspieranie działań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz jego grup roboczych. 2. Wspieranie istniejącego systemu poradnictwa i wsparcia dla rodzin dotkniętych przemocą oraz jego rozwijanie. 3. Wspieranie działań, których celem jest zmotywowanie jak największej liczby osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego oraz udzielania im wsparcia w zachowaniu trzeźwości. 4. Wspieranie i inicjowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. 5. Wspieranie i inicjowanie działań w zakresie profilaktyki uzależnień, przemocy domowej i chorób psychicznych.
<u>DRUGI</u> <u>CEL STRATEGICZNY</u> ZMNIEJSZANIE ZJAWISKA IZOLACJI OSÓB	

NIEPEŁNOSPRAWNYCH	
Cele operacyjne:	Kierunki działań:
1. Zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.	1. Wspieranie i inicjowanie działań zmierzających do poprawy aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych. 2. Wspieranie i inicjowanie działań, których celem jest poradnictwo i edukacja dla osób niepełnosprawnych.
2. Włączanie osób niepełnosprawnych do społeczności.	1. Wspieranie i inicjowanie działań, których celem jest integracja niepełnosprawnych ze społecznością miasta. 2. Rozwój dziennych form wsparcia dla niepełnosprawnych: utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, rozwijanie specjalistycznych usług opiekuńczych.
<u>TRZECI</u> <u>CEL STRATEGICZNY</u> SENIORZY	
Cele operacyjne:	Kierunki działań:
1. Zwiększanie aktywności osób starszych.	1. Wspieranie i inicjowanie działań zmierzających do utrzymania i zwiększania aktywności osób starszych, w tym: promowanie działalności klubów seniora. 2. Wspieranie działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób starszych. 3. Wspieranie działań promujących wolontariat i pomoc sąsiedzką wśród osób starszych.
2. Zapewnienie właściwej opieki osobom niesamodzielnym.	1. Rozwój dziennych form wspierania seniorów ,w tym: utworzenie

	Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych. 2. Podejmowanie działań, których celem jest wspieranie osób i rodzin, które opiekują się osobami niesamodzielnymi w środowisku domowym.
<u>CZWARTY</u> <u>CEL STRATEGICZNY</u> EKONOMIA SPOŁECZNA	
Cele operacyjne:	Kierunki działań:
1. Rozwój ekonomii społecznej na terenie Człuchowa.	1. Wspieranie i inicjowanie działań zmierzających do rozwoju ekonomii społecznej w Człuchowie, w tym: edukacja społeczeństwa, instytucji i organizacji z zakresu ekonomii społecznej. 2. Utworzenie podmiotu ekonomii społecznej Klubu Integracji Społecznej.
<u>PIĄTY</u> <u>CEL STRATEGICZNY</u> SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ	
Cele operacyjne:	Kierunki działań:
1. Sprawny system pomocy społecznej odpowiadający na potrzeby mieszkańców.	1. Podnoszenie kompetencji zawodowych kadr. 2. Inicjowanie i rozwój nowych form pomocy dla mieszkańców Człuchowa. 3. Wspieranie i inicjowanie działań, których celem jest integracji społeczności miasta.

7. Zarządzanie realizacją Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

1 Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych opierać się będzie na:

1) wykorzystaniu istniejących zasobów:

- środków finansowych samorządu przeznaczanych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Miejskiej Człuchów,
- środków finansowych samorządu przeznaczanych na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii,
- środków finansowych samorządu przeznaczanych na realizację Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- środków finansowych samorządu przeznaczanych na realizację Programu Wspierania Rodziny,
- środków finansowych samorządu przeznaczonych na działanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,

2) wykorzystaniu środków finansowych z budżetu państwa przeznaczonych na dofinansowanie zadań własnych gminy w zakresie pomocy społecznej,

3) środków finansowych pozyskanych z innych źródeł.

2. System monitoringu.

Proces realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie monitorowany i okresowo oceniany. Odpowiedzialny za to będzie Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie, który ocenę realizacji Strategii przedkładać będzie Radzie Miejskiej oraz Burmistrzowi Miasta razem ze sprawozdaniem z działalności MOPS.